ELEŞTİRİ KISSALARI

Yazan: **Naci Konyar** - 12 Eylül 2008

Haksız yapılan eleştirilere cevap olmak üzere, pay alınmasını ümit ettiğimiz üç kıssayı okuyucularımızla paylaşmak istiyoruz.

Ünlü bir ressam varmış. Herkes bu ressamın eserlerini kusursuz kabul edecek kadar beğenirmiş. Onun yetiştirdiği bir ressam son eserini tamamlayıp ünlü ustasına götürür ve ondan resmini değerlendirmesini ister.

Ünlü ressam talebesine resminin kendi tarafından değil de halk tarafından değerlendirilmesinin daha doğru olacağını söyleyerek resmini şehrin en kalabalık meydanına koymasını, yanına da kırmızı bir kalem koyarak halktan resimdeki beğenmedikleri yerlere çarpı koymalarını rica eden bir yazı bırakmasını söylemiş.

Talebesi ustasının dediğini yapmış. Bir kaç gün sonra resme bakmaya gittiğinde görmüş ki resim çarpı işaretinden görünmüyor. Üzülmüş. Ustasına gitmiş. Ustası talebesine üzülmemesi gerektiğini belirtmiş ve ondan yeni bir resim yapmasını istemiş. Aynı meydana götürüp bırakmasını ama bu defa resmin yanına her renkten boya ve fırça koymasını söyleyip insanlardan beğendikleri yerleri düzeltmelerini rica eden bir yazı bırakmasını istemiş. Talebe ustanın dediğini yapmış.

Birkaç gün sonra gittiği meydanda görmüş ki resmine hiç dokunulmamış. Fırçada boyalarda olduğu gibi duruyor. Talebe sevinmiş, koşarak ustasına gitmiş. Resme dokunulmadığını anlatmış. Ünlü usta talebesine dönmüş:

"Sevgili talebem, sen ilk resminde insanlara fırsat verildiğinde ne kadar acımasız eleştirebileceklerini gördün. Hayatında resim yapmamış insanlar dahi gelip senin resmini karaladı. Oysa ikinci resminde onlardan hatalarını düzeltmelerini istedin, yapıcı olmalarını istedin. Şunu hiç unutma sevgili öğrencim;

Kötü yönde eleştirmek kolaydır, yapıcı eleştiride bulunmak ise eğitim gerektirir.

* * *

19. yüzyılda Fransız ressamlardan Delacroix, Paris'te bir resim sergisi açar. Sergiyi gezenlerden biri bir şövalye tablosunun önünde resmi uzun süre seyrettikten sonra eleştirmeye koyulur. Ressam adamın yanında gelir. Resmin neresini

beğenmediğini sorar. Adam şövalyenin çizmesinin körük kısmında hataların olduğunu söyler.

– Peki nasıl anladınız işiniz bu mu?

– Ben çizmeciyim. Çizme imalatı yaparım deyince ressam hemen tuvalini ve boyalarını getirerek adamın söylediği biçimde çizmeyi düzeltir ve adama teşekkür eder.

Fakat adam bu seferde aynı resimde şövalyenin pantolon ve kemerinde de hata var deyince, bu çokbilmişliğe dayanamayan ressam müdahale eder.

– Bak dostum der. Sen çizmecisin, kunduracısın.

Çizmeyi aşma…

* * *

Bir radyo programından dinlemiştim. Kurbağalar kendi aralarında yüksek bir tepeye tırmanma yarışı tertiplemişler. Yarış başlamış. Yarışa katılan kurbağaların büyük çoğunluğu yarışı fazla devam ettirememiş, bırakmış. Zaten dışardan siz bu tepeye tırmanamazsınız boşuna uğraşmayın, siz kim tepeye tırmanmak kim diye laflar atılıyormuş. Sadece bir kurbağa inat ve azimle yarışa devam ediyormuş.

Sonuçta yarışa katılan tüm kurbağalar yarışı devam ettiremeyip çekilmişler. Tepeye ulaşan azimle çabalayan tek kurbağa olmuş. Kurbağaya sormuşlar;

Bu yarışı nasıl kazandın?

– Ben duymuyorum, sağırım…

Kıssa–Başarıya ulaşmanın yolu bazı şeyleri duymamaktan geçer.

* * *

Olayları değerlendirirken, kişilerin farklı açılardan hareket ederek değişik yorumlarda bulunmaları normaldir. Hatta gereklidir. Çünkü her insan ayrı bir şahsiyet ve fikir yapısına sahiptir. Ancak eleştiri ilim kafasıyla ve garezden uzak bir yürek ile yapılırsa güzeldir. Eleştiri yapanlar kimliklerini gizlemeden, rumuz kullanmadan eleştiri yapmalıdırlar ki biz onların çizme imalatçısı olup olmadıklarını bilelim. Eğer

gerçekten çizme konusunda uzmanlarsa bizde yazı tablomuzdaki yanlışı görüp düzeltelim. Ama çizmeyi tanımayanların çizme konusunda ahkam kesmeleri hiç doğru olmaz, inandırıcıda olmaz.

Ancak yinede eleştirmenlere çok şey borçluyuz. Onlardan çok şey öğreniyoruz. Sevilen düşünürlerden Halil Cibran ;

“Sessizliği çok konuşandan, hoşgörüyü hoşgörüsüzden, şefkati kabadan öğrendim; ancak tuhaftır o öğretmenlerime minnettarım”

Düşüncelerine paralel olarak biz yazarlarda eleştirenlere minnettarız ama alçaltıcı ve hakaretamiz olmamak kaydıyla…

Yorum Ekle

Naci Konyar